

DZIENNIK URZĘDOWY

Województwa Sandomierskiego
w Radomiu dnia 2. Sierpnia 1829

Boni civis est, mores instituta et leges civitatis, hisque obtinere

Wydział Skarbu Sekcyi Ekonomiczna Nro. 33,646.

KOMMISSYA WOJEWÓDZTWA SANDOMIERSKIEGO.

OBWIESZCZENIE.

Gdy ceny na pszenicę przez zadłużonych Dzierzawców Dóbr Rządowych Towarzystwu Wyróbów Zbożowych w Warszawie według punktu 3. Reskryptu Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 9. Sierpnia r. z. Nro. 48.901/10.462. ogłoszonego, w Dzienniku Woiewódzkim tutejszego Woiewództwa pod Nrami 37. 38. i 39. w roku 1828. wysłzym stanowić się mające, okazały się dla tychże Dzierzawców niepowabnemi, i dla tego właśnie żaden z nich pszenicy Towarzystwu Wyróbów Zbożowych nie dostawił, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu powodowana żądaniem Rady stanowczey Towarzystwa Wyróbów Zbożowych zezwoliła, aby Towarzystwo to o cenie dostawić się mającay przez Dzierzawców Dóbr Rządowych pszenicy, samo z temiż Dzierzawcami umawiało się, i wydane im na dostawę téy przez rzezcone Towarzystwo kwity sznurowe w Kassach Głównych Woiewódzkich na kompensatę zaległości rat dzierzawnych pro 1822/29. były przyjmowane, a tym celem poleciła przez Reskrypt swój z dnia 3. Czerwca b. r. Nr. 33,646/6,841 wykonywać takowych zaległości do 8. tygodni wstrzymać; zawiadomiając o tym Kommissya Woiewódzka wszystkich Dzierzawców, wzywa, aby gdy każdy z nich ma dostateczną o zaległościach przez siebie Skarbowi publicznemu winnych wiadomość z obrachonku przez Sekcyę Ekonomiczną Kommissyi Woiewódzkiy z nim dopełnionego, nie opóźniali się z podanay przez Rząd sposobności uiszczania takowych korzystać, i niezwłocznie w układy z Towarzystwem Wyróbów krajowych o dostarczenie pszenicy wchodzili, takową dostawiali, a uzyskane na to kwity sznurowe z Towarzystwa pieczęcią jego opatrzone, Kommissya Woiewódzkiy dla zarządzenia z nich kompensaty zaległości składali.

Zaraz bowiem po upływie 8. tygodni od daty doyscia do wiadomości wszystkich niniejszego Rozporządzenia kroki exekucyjne do zadłużonych z wszelką sprężystością ponowione będą.

Dla usunięcia wątpliwości Kommissya Woiewódzka objaśnia tu: że Rozporządzenie powyższe nie rozciąga się do raty Czerwcowej z roku bieżącego, za którą przewidziane kroki exekucyjne ciągle będą popierane.

Radom dnia 1. Lipca 1829 r.

Prezes *DEBOLI.*

Sekretarz Jlny R: Roszkowski.

Wydział Woyskowy Sekcyi Policyi Nro. 40,201.

KOMMISSYA WOJEWÓDZTWA SANDOMIERSKIEGO.

Podaje niniejszym do wiadomości publicznej, że w dniu 12. Sierpnia 1829 r. odbywać się będzie w Biórze Kommissyi Woiewództwa Sandomierskiego licytacya na wydzierzawienie jednoroczne oświecenie Latarni Astralnych w Mieście Woiewódzkim Radomiu, których Latarni jest nateraz pięćdziesiąt pięć, a cztery małych na słupach; a to od summy Złp. 2,999. kaźden przeto chęć mający licytowania, obowiązany jest stawic się w Biórze Kommissyi Woiewództwa Sandomierskiego, gdzie o warunkach kaźdego czasu dowiedziec się może.

Radom dnia 25. Lipca 1829 r.

Za Prezesa *Watson K. W.*

Sekretarz Jlny R: Roszkowski.

Wydział Skarbu Sekcyi Ekonomiczna Nr. 36,051.

KOMMISSYA WOJEWÓDZTWA SANDOMIERSKIEGO.

OBWIESZCZENIE.

Dla załatwienia ostatecznego obrachunku z Zainkamerowanego w r. 1814. na Skarb Wóytostwa Zamkowy czyli inaczey Ząbkowy Woli w Ekonomii Piórków sytuowanego, sukcesorom dożywotniéy Posiadaczki onego, ś. p. Katarzyny z Łopaskich Szczawińskiéy powtórnego Małżeństwa Jagnińskiéy, a szczególniéy Jozefowi Szczawińskiemu głównemu sukcesorowi z pobytu niewiadomemu, przez pisma publiczne podaje do wiadomości, że ukończenie téy czynności poruczone jest Ur: Kazimierzowi Ciesielskiemu Kommissarzowi Obrachunkowemu, z oznaczeniem prekluzyjnego terminu tak dla niego, iako i interesantów, na dzień 24. Września r. b. żeby więc czynność ta z wszelkiem bezpieczeństwem rzeczonych sukcesorów dopełnioną była; Kommissya Woiewódzka wzywa ich, iżby niezawodnie osobiście, lub przez umocowaną od siebie do tego osobę w Biórze Kommissyi Woiewództwa Sandomierskiego a mianowiciey w Se-

keyi Ekonomicznéy przed rzeczonym Kommissarzem Obrachunkowem na tem terminie z wszelkimi dowodami, opłate podatków i czynszów, oraz ich pretensy, udowadniającemi, niezawodnie stawili się, gdyż w przeciwnym razie czynność ta zaocznie dopełnioną będzie, i wszelkie reklamacye sukcesorów późniéy czynione odrzucone zostaną.

Radom dnia 17. Lipca 1829 r.

Za Prezesa *Watson K. W.*

Sekretarz Jlny R: Roszkowski

Instrukcyja Policyjno-Lekarska. (Dokończenie)

§. 69.

Ludzie do dozoru chorych owiec przeznaczeni wszelkiego związku z innemi ludźmi unikać mają, i ktokolwiek był w zetknięciu z chorymi owcami ma się wystrzegać zbliżenia się do trzody zdrowéy, i stykania się z ludźmi okółtęży chodzącymi a przynajmniéy nie pierwéy aż po umyciu się i odmianie odzieży.

§. 70.

We względzie przechodu owiec i zapobieżenia związku pomiędzy domowemi zwierzętami, należy się zastosować do §. 8. 24. i 25.

§. 71.

Przedaż owiec, wełny, skór surowych, mleka, sera owczego, a nadewszystko mięsa pochodzących z gniazarażonych, należy zakazać.

§. 72.

Kaźdą owcę zdechłą, wraz ze skórą i wełną zakopać w miejscu odległym, w dole przynajmniéy 3. stopy głębokiem.

§. 73.

Dla zmniejszenia klęski z ospy owczéy wynikającéy, należy takową szczepić sposobem przez Radę Ogólną Lekarską pod dniem 26. Maia 1827. wskazanym, a Kommissyom Woiewódzkim przy Reskrypcie Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi pod dniem 12. Listopada 1827 roku zakomunikowanym, iako też podanym w obwieszczeniu przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi w Numerach 258. i 259. Gazet krajowych z Września 1828 roku zamieszczoném.

§. 74.

Trzoda przechorowana iako ieszcze do sześciu tygodni podayrzana, przez ten ciąg czasu z trzodami zdrowymi nie ma mieć żadnego związku.

§. 75.

Po ukończonéy zarazie gnóy i krew znajdujący się nad powatą owczarni należy spalić, i z resztą starać się o scisłe wykonanie tego co §§. 47. 48. 49. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. wskazaném iest.

C. Sposób postępowania w zarazie śledziony.

§. 76.

Skoro gdziekolwiek sztuka bydła rogatego nagle upadnie, Wójt Gminy winien donieść o tem Kommissarzowi Obwodowemu a ten zesłać niezwłocznie na miejsce zasłego wypadku Lekarza Obwodu, który otworzywszy bydło i przekonawszy się o naturze choroby ma udzielić stosowną instrukcyą i wezwać Wójta Gminy o wygotowanie wykazu bydła w gminie znajdującego się, w sposobie §. 35 podanym.

§. 77.

Jeżeli zjawioną chorobą iest zapalenie śledziony epizootyczne, związek między bydłem zdrowém a chorém przerwać należy, przez umieszczenie zwierząt chorych pod szopą, lub w miejscu cieniستم w ogrodzie, albo zostawienie ich w stanowisku, a przeprowadzenie zdrowych gdzieindziej.

§. 78.

Przez ciąg trwania zarazy w miejscu gdzie panuje, zakazać przeprowadzania bydła z takowego miejsca, tudzież przedaży większych domowych zwierząt; szczególniéj rogacizny, niemniéj mięsa ze zwierząt w téy chorobie upadłych lub dobitych, nareście mleka, sera, toiu i t. p.

§. 79.

Przy rzezi bydła mają być obecni dozorca, szczególną przysięgą zobowiązani do scisłego wykonania w tym względzie włożonego na nich obowiązku, który skoro po otworzeniu zabitego zwierzęcia zoczą znaki zarazy, dopilnować mają, aby takowe zwierze wraz ze skórą i wszelkiemi odchodami, w miejscu odległym i pustém głęboko zakopaném zostało.

§. 80.

Lekarz lub Weterynarz trudniący kuracyą chorych zwierząt i ludzie tymże usługujący, troskliwie unikać mają zbroczenia się wyptywami ze zwierząt chorych i upadłych, a mianowicie krwią, śliną, moczem i t. p. i tym końcem przy udzielaniu pomocy chorym, mają mieć na twarzy maskę z ceraty, a ręce oliwą lub inną iaką tłustością nasmarowane.

§. 81.

Tę samą ostrożność winni zachować otwierający upadłe zwierze, z uwagą,

iżby do téy czynności dopiero po zupełném ostygnienu ciała przystępowali; przyczém robiący sekcycą, ma stać ze strony przeciwnéy ciągu powietrza, aby szkodliwe wyziewy z bydła, z témże uniesione były.

§. 82.

Jakkolwiek skóry ze zwierząt w téy chorobie upadłych, po ich należytém wymoczeniu w łogu mogłyby użytymi być, ze względu iednak iż w razie choroby z karbunkulami połączoney takowe powszechnie niszczą, i że zdieranie skór w każdym przypadku dla ludzi trudniących się tymże iest bardzo niebezpiecznym, zrządza częstokroć śmiertelną chorobę, to iest czarną krostę; naybezpieczniéj iest aby bydło wraz ze skórą po téyże kilkakrotném nasiekaniu w miejscu oddaloném głęboko zakopywano.

§. 83.

Psy, koty, świnie i drób utrzymywać w oddaleniu od stanowisk gdzie się znajdują chore zwierzęta i od odchodów z tychże.

§. 84.

Sprzętów przeznaczonych dla chorych zwierząt, dla zdrowych używać nie należy.

§. 85.

Ludzie chodzący około bydła chorego i takowe często dotykający, mają unikać zetknięcia się z bydłem zdrowém.

§. 86.

Wszelkie odchody i wyrzuty po chorych i upadłych zwierzętach, upuszczoną krew, pozostały gnóy, mocz, i t. p. troskliwie zbierać, wywieść i zakopać należy w miejscu do grzebania upadłych zwierząt przeznaczoném.

§. 87.

Po ukończonéy zarazie Lekarz Obwodowy mając w ręku wykaz §. 35. wymieniiony, powinien zrewidować wszystkie bydło pozostałe.

§. 88.

We względzie oczyszczenia stanowisk po ukończonéy chorobie, należy zachować przepisy obięte §§. 51. 52. 53. 54. 56. i 57.

W zapaleniu śledziony podane Lekarsko-Policyjne przepisy, służą również w raku języka u bydła rogatego zdarzającym się, iako też w złośliwym zapaleniu gardła u świń, gdyż te stanowią tylko formę iedną i téy saméy głównej choroby, iaką iest zaraza śledziony.

D. *Sposób postępowania w razie okazania się zarazy płuc u bydła rogatego.*

§ 89.

W zarazie płuc należy zachować przepisy obięte §§. 76. 77. 78. 84. 85. i 86. niniejszemy instrukcyi.

§ 90.

Kiedy choroba ma miejsce w porze roku w której bydło na pastwisko wychodzi, wtedy należy przeznaczyć dla bydła chorego oddzielne pastwisko, odległe o pięćset kroków od pastwiska na którym bydło zdrowe przebywa, prócz tego pastwisko dla chorego bydła należy oznaczyć przez wystawienie tak nazwanych wich i bydło chore gnać na takowe oddzielenie, wyłącznie dla niego przeznaczoną drogą.

§ 91.

Skóry z bydłęcia upadłego zdjęte mogą być używane, przy zachowaniu §. 45. wskazanym ostrożności.

§ 92.

Gnoy kołmi na pole wywieść i natychmiast zaorać należy.

§ 93.

Co się dotyczy reszty oczyszczenia stanowisk po ukończonej zarazie trzymać się należy przepisów w §§. 51. 52. 53. 54. 56. i 57. wskazanych.

E. *Sposób postępowania w zatarciu owiec czyli parchu.*

Lubo choroba ta zdarza się także u koni i bydła rogatego, ze względu jednak iż najczęściej obarcza owce, i u nich bywa najzarazliwszą, nareszcie że prawidła przeczności co do owiec zachować się mające, służą również dla innego rodzaju zwierząt, podają się tu przepisy Policyjno-Lekarskie szczególnie dla trzód owczych wyrachowane.

§ 94.

Kiedy pod czas rawizyi trzody owiec zagraniczny na Komorze wchodzących odbywających się, okaza się wśród teyże parch, tedy wstęp całej trzody do Królestwa wzbronionym być ma.

§ 95.

Jeżeli zaś w takowey trzodzie okaże się parch dopiero po przejściu teyże do Królestwa. Wóyt Gminy w której choroba dostrzeżoną została, winien trzodę zatrzymać i donieść o tém Kommissarzowi Obwodowemu, który ma zarządzić aby trzoda nie szła przez wie i drogi gdzie znajdują się lub któremi pędzą na pastwiska owce zdrowe i razem zawiadomić o tém Kommissarza ościennego przez którego Obwód trzoda dalej przechodzić ma.

Kiedy która z trzody owiec w czasie pochodu na drodze upadnie, w miejscu nastąpionego upadku po kilkokrotnym krzyżowym nacięciu skóry, iżby nie zdała się do żadnego użytku, pod dozorem miejscowey Policji na stóp cztery głęboko zakopaną być ma.

§ 97.

Prowadzący trzodę owiec sparszywiatą, pod własną odpowiedzialnością dopilnować obowiązany, aby pastuchy weńg która z owiec tey chorobie uległych łatwo wyfazi i opada, zbierali i palili.

§ 98.

We wsiach w bliskości których trzoda zarażona gnana zostanie, wszelkie psy przez dni kilka na uwiązaniu utrzymywać należy.

§ 99.

Dla owiec sparszywiatych w tych miejscach noclegi obierać należy, w których owce zdrowe zwyczajnie nie przebywają i następnie na takowe miejsca owiec zdrowych przez miesiący trzy nie zapędzać.

§ 100.

Miejsca na których trzoda zarażona zostawała lub przez które przechodziła, oczyszczone być mają, zaś paszę w tych miejscach pozostałą spalić należy.

§ 101.

Przez drogę którą trzoda zarażona tylko przechodziła, owce zdrowe po teyże należytem oczyszczeniu i upłynieniu trzech dni, przepędzać można.

§ 102.

Skoro choroba parchu w trzodzie dostrzeżoną zostanie, Wóyt gminy winien donieść o tém natychmiast Kommissarzowi Obwodowemu, a ten zesać na miejsce niezwłocznie Lekarza swego Obwodu, który zapewniwszy się o istocie rzeczy wskaże środki podane w instrukcyi Kommissji Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policji z dnia 18. Kwietnia 1826 r. Nro. 946/1,168. przy re-skrypcie teyże samy daty i Nru Kommissyom Woiewódzkim zakomunikowaney.

§ 103.

Przy drodze prowadzący do wsi w której parch owczy okazał się, umieścić na słupie tablice z napisem: „W tey wsi panuje choroba parchu między owcami.”

§ 104.

Owce zdrowe należy ściśle odłączyć od chorych i tym końcem zostawić

chore w owczarni, zdrowe zaś umieścić gdzieś indziej pod szopą lub w czasie pogody w zagrodach.

§. 105.

Z miysce w których choroba parchu panuje, zakazać sprzedaż i przeprowadzanie owiec, tudzież sprzedaż mięsa z owiec parszajwych.

§. 106.

Do owczarni mieszczących owce parszywe nie wpuszczać ludzi obcych będących w związku z owcami zdrowymi, szczególnież rzeźników i obcych owcarzy.

§. 107.

Sprzętów które używają się dla chorych, nie używać dla zdrowych owiec.

§. 108.

Przez czas trwania zarazy parchu w jakim miyscu, przybywające zdrowe trzody, obok chorego miysca przechodzić mają drogą którą Wójt gufiny do tego przeznaczy.

§. 109.

W porach roku w których owce wyganiasią się na pastwiska, przemaszyć dla owiec zarażonych oddzielnie położone pastwiska, a kiedy tych nie ma, należy owce chore na wspólnych pastwiskach ogrodzić; aby nie miały żadnego związku z owcami zdrowymi.

§. 110.

Wełna z owiec parszajwych tylko po 24ro godzinném wymoczeniu w wodzie i zupełném oczyszczeniu, przedawaną bydą może.

§. 111.

Gnoy po chorych i upadłych pozostały należy spalić.

§. 112.

Po już zupełnie nkończonóy zarazie, w przedmiocie oczyszczenia owczarni należy postąpić według przepisów §§. 51. 52. 53. 54. 56. i 57. wskazanych.

w Warszawie dnia 23. Grudnia 1828 roku.

Minister Przydujący w zastępstwie Radca Stanu Dyrektor Jeneralny

Policeyi i Poczty (podpisano) A. Sumiński.

Sekretarz Jeneralny (podpisano) Aug. Kariski.